

LUX FILM DAYS

3 ELOKUVAA
24 KIELTÄ
28 MAATA

© Les Films de Pierre

120 BPM (120 BATTEMENTS PAR MINUTE)

Ohjaus: Robin Campillo
Ranska

120 BPM (120 BATTEMENTS PAR MINUTE)

OHJAUS: ROBIN CAMPILLO

Aids-epidemia Ranskassa 1990-luvun alussa. Aktivistiryhmä Act Up toimii julkisuudessa monin eri tavoin. Sen pyrkimyksenä on saada poliittiset päättäjät huolehtimaan aidsin ehkäisemisestä paremmin ja helpottaa kokeiluvaiheessa olevien lääkkeiden saantia. Act Up yrittää saada suuren yleisön luopumaan käsityksestä, jonka mukaan vain yhteiskunnan marginaalissa elävät ihmiset – kuten homoseksuaalit, verensiirtopotilaat, vangit ja heroinistit – voivat sairastua aidsiin.

Robin Campillo ottaa elokuvaan vaikutteita omasta aktivistikokemuksestaan. Hän luo todentuntuisen ryhmäkuvan, vaikka keskittyikin erityisesti tiettyihin henkilöahmoihin, joiden elämää elokuvassa seurataan. Ryhmä haluaa kiihkeästi tehdä asioille jotain, esittää kysymyksiä, ratkaista konflikteja, ravistella yleistä apatiaa ja välinpitämättömyyttä. Sen tempaukset ovat näyttäviä, ja tämän heidän läheisiään tai heitä itseään uhkaavan tappavan sairauden herättämä tunnekuuhu on voimakas.

AKTIVISTIELOKUVA

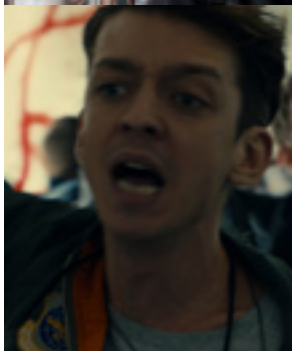
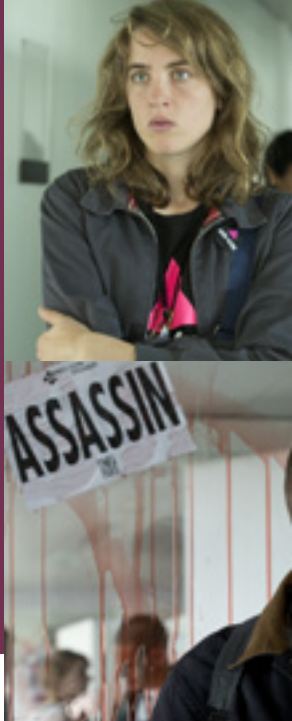
”120 BPM” on elokuva aktivistiryhmästä, mutta se on hyvin selvästi myös aktivistielokuva. Siinä muistutetaan Act Upin taistelusta Ranskassa ja osoitetaan, että se oli perusteltua. Elokuvassa myös korostetaan, vaikkakin epäsuorasti, että aidsinvastainen taistelu on edelleen ajankohtaista. Kuten yksi elokuvan henkilöistä sanoo, Act Up ei ollut eikä ole potilaiden tukiryhmä. Sen toimilla pyrittiin osoittamaan, että epidemia ei ollut pelkästään kansanterveydellinen ongelma vaan sillä oli myös poliittinen, taloudellinen ja sosiaalinen ulottuvuus.

Poliittinen siinä mielessä, että Ranskan valtio ei ymmärtänyt tilanteen kiireellisyyttä eikä järjestänyt ennaltaehkäisykampanjoita riskiryhmille ja koko väestölle, erityisesti nuorille. Taloudellinen sen vuoksi, että lääkefirmat, joita elokuvassa syytetään, asettivat omat taloudelliset etunsa sairaiden hoitamisen edelle. Sosiaalinen siksi, että yhteiskunta katseli välinpitämättömänä, kun nuoret ihmiset kuolivat, vaikka heidän ainoa ”rikkomuksensa” oli kuuluminen paheksuttuihin vähemmistöryhmiin.

Elokuvan yhteys nykypäivään on kysymyksissä, jotka koskevat potilaiden omaa vastuuta sairautensa hoidosta, kansanterveyttä koskevien toimien poliittisuutta ja sitä, kuinka vaikeaa yhteiskunnan on päästä eroon välinpitämättömyydestä epidemiaa ja siitä kärsiviä kohtaan.

YHDISTELMÄ

Elokuvaa ei kuitenkaan saisi ajatella vain aktivismin kannalta. Se on pelkkää dokumenttia laajempi eri tyylien yhdistelmä, joka antaa ohjaajalle mahdollisuuden liikkua jatkuvasti kollektiivisen ja yksilötason, julkisen ja yksityisen, aktivismin ja henkilökohtaisen tunteen välillä. Käsikirjoituksessa näkyy selvästi siirtyminen ryhmäkuvasta kahden henkilön väliseen intensiiviseen ja intohimoiseen suhteeseen. Sean on hiv-positiivinen, Nathan ei. Elokuvan perusluonne muuttuu vähitellen: alussa näemme aktivistien esittävän

© Céline Nieszawer

© Céline Nieszawer

© Les Films de Pierre

vaatimuksiaan suureleisesti, mutta myöhemmin keskitytään sairastuneen rakkaimman kärsimyksen herättämiin tunteisiin, ja lopussa kuolema on jatkuvasti läsnä sydäntä särkevällä tavalla.

Kuvauksessa näitä siirtymiä korostetaan usein leikkauksella ja lavastuksella, mikä luo enemmän tai vähemmän ajasta irti olevan vaikutelman kautta koko elokuvan. Yleensä elokuvissa luodaan yleisölle tunne siitä, että se on välittömästi läsnä tapahtumissa, mutta tässä elokuvassa ohjaaja käyttää monia eri keinoja yleisön etäännyttämiseksi. Tämä tehdään ääniraidan ja erityisesti musiikin avulla, esittämällä samat tapahtumat uudelleen eri näkökulmista tai odottamattomilla hidastuksilla tai rytmin muutoksilla.

SIIRTYMÄT AJASSA

Elokuvan erityispiirre on monien takaumien käyttö eli aikajärjestyksen muuttaminen, jota ei heti huomaa, koska takaumat on toteutettu niin luonnollisesti. Esimerkiksi heti elokuvan alussa ollaan keskellä toimintaa, jossa aktivistit valmistautuvat keskeyttämään virallisen aids-konferenssin. Kamera on sijoitettu ryhmän joukkoon olkapään korkeudelle, ja näkyvyys on itse asiassa hyvin pieni. Seuraava kohtaus kuvaa tapahtuneen jälkipuintia, jossa aktivistit ovat eri mieltä käytetyistä keinoista, koska konferenssin puhuja oli veren (kylläkin keinotekoisen) peitossa ja joutui vähäksi aikaa käsirautoihin. Uusi leikkaus näyttää tämän kohtauksen laajakuvana salista. Kuvausratkaisu vaikuttaa ilmeiseltä, mutta toistoeffekti etäännyttää katsojan (samoin kuin aktivistit), ja etäännyttäminen mahdollistaa pohdinnan ja keskustelun.

Katsoja ei kuitenkaan välttämättä tiedosta tätä etäännyttämistä, ja sillä voikin olla vahva emotionaalinen vaikutus. Melton Pharm -yhtiön laboratorion tapahtumien jälkeen näemme ryhmän metrovaunussa purkamassa tilannetta (aktivistien oltua useita tunteja poliisiasemalla). Sean ihailee auringonlaskun kauneutta ja lisää hyvin melankoliseen sävyyn: "On hetkiä, jolloin huomaan, kuinka paljon aids on muuttanut elämääni", mutta hän purskahtaa nauruun heti perään ja niin tekevät kaikki muutkin. Nauru ei kuitenkaan saa unohtamaan hänen repliikkiään, joka oli täynnä

voimakasta tunnetta. Ironisuudella hän vain haluaa helpottaa tilannetta muille.

Elokuvan kuvauksen avulla esitetään hyvin nämä jatkuvat siirtymät yksityisestä julkiseen, toiminnasta henkilökohtaisiin tunteisiin sekä nykyisyyden, menneisyyden ja pelottavan epävarmalta tuntuvan tulevaisuuden välillä. Seuraava hyvin kaunis kohtaus liittyy aktivismin nykyhetken erottamattomasti henkilöahmon tulevaisuuden kaipuuseen ja surumielisyyteen, mitä kautta ohjaaja tuntuu katsovan menneisyyteen, hetkeen, joka on peruuttamattomasti ohi: Nathan osallistuu cheerleader-tytöksi pukeutuneen Seanin kanssa Gay Pride -kulkueeseen, kun hän kompastuu ja kaatuu polvilleen. Hänen katseensa (samoin kuin kamera) kohdistuu maassa olevaan lentolehtiseen, jossa lukee "Haluan että elät!". Kohtaus on kuvattu hidastettuna, ja sen ääniraita vaimenee yhtäkkiä niin, että mitään ympäristön ääniä tai musiikkia ei kuulu. Kamera keskittyy tanssivaan Seaniin ja sitten Nathanin hymyileviin kasvoihin. Paperissa lukeva teksti on tietysti merkityksellinen Nathanille, joka haluaa kumppaninsa selviävän hengissä, mutta hidastettu kuva edustaa myös hetkeä, jolloin aika pysähtyy, ja katsoja aavistaa Nathanin (ja ohjaajan) mielessä syntyvän muistikuvan. Kohtaus etenee sujuvasti ja antaa monitahoisen ja herkän vaikutelman, jossa sekoittuvat nykyhetken euforia ja hienovaraisesti korostettu menneisyyden kaipuu.

RYTMI

Elokuvan nimi on *"120 BPM"*, 120 lyöntiä minuutissa, mikä viittaa poikkeuksellisen nopeaan sydämen sykkeeseen. Ensivaikutelma tästä yli kaksi tuntia kestävästä elokuvasta onkin Act Up -ryhmän toiminnan kiihkeä tahti. Asiat tapahtuvat hyvin nopeasti, kuten kohtauksessa, jossa aktivistit marssivat Melton Pharmin -yhtiön toimistoon ja suihkuttavat muutamassa sekunnissa tekoverta seinille. Vaikutelma pitääkin paikkansa: ohjaaja esittää ryhmän toiminnan eri puolet elokuvan tarkoituksellisen nopean leikkauksen avulla, olivatpa kyseessä sitten aktivismiin liittyvät toimet, kokoukset, jälkipuinnit, komiteoiden työ, tieteelliset selvitykset lääkkeitä, joilla virusta voitaisiin torjua, puheet kouluissa taikka ystävien tai rakastavien väliset suhteet tai henkilöiden väliset konfliktit. Elokuvassa noudatetaan samaa periaatetta kuin siinä näytetyissä kokouksissa, joissa ei taputeta puheenvuoroille, vaan vain napsautellaan sormia, jotta kokoukset eivät veny liian pitkiksi. Elokuva on samanlaisessa hätätilassa kuin ihmiset, jotka taistelevat epidemiaa vastaan.

Tämä vaikutelma on kuitenkin vain puolet totuudesta, ja Robin Campillo käyttää tehokkaasti rytmin muutoksia. Jos elokuva tuntuu yhdellä hetkellä sykkivän niiden yökerhojen musiikin rytmissä, joissa päähenkilöt tanssivat aamuun asti, se voi samassa kohtauksessa siirtyä sulavasti paljon melankolisempaan lauluun, joka on elokuvan teemasävelmä.

Samaten vaikka kamera tuntuu olevan jatkuvassa liikkeessä aktivisteja seurattessaan, se pysähtyy useaan otteeseen. Se näyttää Seanin ja Nathanin lomalla autiolla rannalla laajakulmakuvasa tai kuvaa hiljaisuudessa satoja mielenosoittajia, jotka makaavat Pariisin kaduilla symboloimassa epidemian uhreja. Lopulta se näyttää Seanin kuoleman, yksilön kuoleman, joka liikuttaa katsojia yhtä syvästi kuin Nathania, mutta myös kollektiivisen kuoleman, jolle Act Upin viimeinen tempaus antaa täyden poliittisen merkityksen.

Elokuvan voima on epäilemättä tässä tavassa asettaa jatkuvasti vastakkain kollektiivinen ja yksilöllinen ja yhdistää hyvin henkilökohtaiseen näkökulmaan mitä poliittisimpia elementtejä.

© Celine Nieszawer

© Celine Nieszawer

POHDITTAVAA

Edellä analysoitujen seikkojen lisäksi useampi "120 BPM" -elokuvan aspekti on lisäpohdinnan arvoinen.

- Kyseessä on ilman muuta historiallinen elokuva taistelusta, joka voi tänä päivänä vaikuttaa päättäneeltä. Mitä ajankohtaista voit kuitenkin löytää elokuvasta ja Act Upin taistelusta? Ryhmähän on edelleen aktiivinen.
- Mitä mieltä olet Act Upin toiminnasta? Onko se tarpeellista? Väkivaltaista? Huomiota herättävää? Kömpelöä? Välttämätöntä? Ymmärättkö elokuvassa nähtäviä keskusteluja, jotka motivoivat aktivisteja?
- Koskevatko aidsin (tai muiden sairauksien) torjuntaan pyrkivät toimet mielestäsi vain siihen sairastuneita ihmisiä tai ryhmiä? Miksi aidsin torjuntaa ei pitäisi ajatella ainoastaan kollektiivisena vaan myös yleismaailmallisena?

les grignoux

EUROOPPALAISIA ELOKUVIA EUROOPPALAISILLE

Viime vuonna LUX-elokuvapalkinto jaettiin kymmenennen kerran. Se tuo edelleen yhteen lahjakkaiden nuorten eurooppalaisten ohjaajien hämmästyttävään erilaisiin ja erityyppisiin elokuviin. Euroopan parlamentilla on ilo esitellä vuoden 2017 LUX-elokuvapalkinnosta kilpailevat kolme finalistia:

120 BPM (*120 battements par minute*), ohjaus: Robin Campillo, Ranska

SAAMELAISVERI (*Sameblod*), ohjaus: Amanda Kernell, Ruotsi, Norja, Tanska

WESTERN, ohjaus: Valeska Grisebach, Saksa, Bulgaria, Itävalta

Nämä elokuvat käsittelevät ajankohtaisia aiheita lämpimästi ja älykkäästi ja kuvastavat Euroopan tämänhetkistä tilannetta. Ne esittelevät henkilöitä, jotka avaavat silmänsä ja katsovat ympärillä olevaa maailmaa ymmärtääkseen todellisuutta sekä yhteiskuntaa ja yhteisöjä, joihin he kuuluvat. Elokuvan keinoin historiastamme kerrotaan arvokkaalla tavalla, ja eurooppalaisen elokuvan laatu ja monipuolisuus tulevat esille, samoin kuin sen merkitys sosiaalisten arvojen ja kulttuuriyhteisöjen rakentamisessa. Tervetuloa katsomaan elokuvia kuudensille LUX FILM DAYS -elokuvapäiville!

LUX-ELOKUVAPALKINTO

Kulttuurilla on keskeinen rooli yhteiskuntien rakentamisessa.

Tästä tietoisena Euroopan parlamentti perusti LUX-elokuvapalkinnon vuonna 2007. Se haluaa näin osaltaan lisätä eurooppalaisten elokuvien levitystä kaikkialla Euroopassa ja herättää Euroopan laajuista keskustelua tärkeistä yhteiskunnallisista kysymyksistä.

LUX-elokuvapalkinto on poikkeuksellinen aloite. Useimmat eurooppalaiset yhteistuotannot esitetään vain alkuperämaissaan, eikä niitä levitetä muualle edes EU:n sisällä. LUX-elokuvapalkinto tarjoaa kolmelle eurooppalaiselle elokuvalle harvinaisen tilaisuuden tavoittaa laaja yleisö, sillä ne tekstitetään EU:n 24 viralliselle kielelle.

Euroopan parlamentin jäsenet valitsevat äänestämällä LUX-elokuvapalkinnon voittajan, joka julkistetaan 15. marraskuuta 2017.

LUX FILM DAYS

LUX-elokuvapalkinnon myötä syntyvät LUX FILM DAYS -elokuvapäivät. Elokuvapalkinnosta kisaavat kolme finalistia on vuodesta 2012 alkaen esitetty suurelle eurooppalaiselle yleisölle LUX FILM DAYS -elokuvapäivillä.

LUX FILM DAYS on mieliinpainuva kansainvälinen kulttuurielämys. Lokakuun ja joulukuun välisenä aikana kaikki eurooppalaiset elokuvanystävät voivat nähdä kyseiset kolme elokuvaa tekstitettynä jollakin EU:n 24 virallisesta kielestä. Voit äänestää suosikkielokuvaasi LUX-elokuvapalkinnon verkkosivustolla (www.luxprize.eu) tai Facebook-sivulla.

YLEISÖN SUOSIKKI

LUX-elokuvapalkinnon Yleisön suosikki -kunniamaininta myönnetään yleisöäänestyksen perusteella. Muista äänestää jotakin näistä kolmesta elokuvasta ennen 31. tammikuuta 2018! Äänestäneiden kesken suoritetaan arvonta, jonka voittaja pääsee Euroopan parlamentin kutsumana Karlovy Varyn kansainvälisille elokuvajuhlille heinäkuussa 2018 ja saa julkistaa Yleisön suosikki -kunniamaininnan voittaneen elokuvan nimen.

KATSELE,
KESKUSTELE
JA ÄÄNESTÄ

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

OHJAUS: Robin Campillo

KÄSIKIRJOITUS: Robin Campillo

NÄYTELIJÄT: Nahuel Pérez Biscayart, Arnaud Valois, Adèle Haenel, Antoine Reinartz

KUVAUS: Jeanne Lapoirie

TUOTTAJAT: Hugues Charbonneau, Marie-Ange Luciani

TUOTANTO: Les Films de Pierre, France 3 Cinéma, Page 114, Memento Films Production, FD Production

VUOSI: 2017

KESTO: 144 min

LAJITYYPPI: fiktio

MAA: Ranska

ALKUPERÄISKIELI: ranska

JAKELU: Cinemanse

Teksti valmistui elokuussa 2017

SILENCE = 100%